

ĐẠI HỌC THÁI NGUYÊN
TRƯỜNG ĐẠI HỌC SƯ PHẠM

TRẦN THỊ VÂN

**NGHIÊN CỨU ĐẶC ĐIỂM CƠ BẢN CỦA MỘT SỐ
KIỂU THẨM THỰC VẬT TẠI XÃ KỲ THƯỢNG,
HUYỆN HOÀNH BỒ, TỈNH QUẢNG NINH**

LUẬN VĂN THẠC SĨ SINH HỌC

THÁI NGUYÊN - 2019

ĐẠI HỌC THÁI NGUYÊN
TRƯỜNG ĐẠI HỌC SƯ PHẠM

TRẦN THỊ VÂN

**NGHIÊN CỨU ĐẶC ĐIỂM CƠ BẢN CỦA MỘT SỐ
KIỂU THẨM THỰC VẬT TẠI XÃ KỲ THƯỢNG,
HUYỆN HOÀNH BỒ, TỈNH QUẢNG NINH**

Ngành: SINH THÁI HỌC

Mã số: 8.42.01.20

LUẬN VĂN THẠC SĨ SINH HỌC

Người hướng dẫn khoa học: PGS.TS. LÊ NGỌC CÔNG

THÁI NGUYÊN - 2019

LỜI CAM ĐOAN

Tôi xin cam đoan đây là công trình nghiên cứu của riêng cá nhân tôi. Các số liệu, kết quả nghiên cứu trong luận văn là trung thực và chưa được ai công bố trong bất kỳ công trình nào khác. Nếu sai tôi hoàn toàn chịu trách nhiệm.

Tác giả

Trần Thị Vân

LỜI CẢM ƠN

Trong suốt quá trình học tập và thực hiện đề tài luận văn thạc sĩ chuyên ngành Sinh thái học, tại khoa Sinh Trường Đại học Sư phạm Thái Nguyên, tôi đã nhận được sự ủng hộ, giúp đỡ nhiệt tình của các thầy cô giáo, các đồng nghiệp, bạn bè và gia đình.

Trước tiên tôi xin bày tỏ lòng cảm ơn sâu sắc nhất đến PGS.TS Lê Ngọc Công - người thầy đã hướng dẫn, truyền đạt những kiến thức, kinh nghiệm quý báu để tôi có thể hoàn thành luận văn này.

Tôi cũng xin bày tỏ lòng biết ơn đến các thầy cô giáo Khoa Sinh, phòng Đào tạo - Trường Đại học sư phạm Thái Nguyên đã nhiệt tình giảng dạy và giúp đỡ tôi trong suốt quá trình tôi học tập và nghiên cứu tại trường.

Tôi cũng xin trân trọng cảm ơn UBND xã Kỳ Thượng, Trung tâm khí tượng thủy văn tỉnh Quảng Ninh, Ban quản lý và cán bộ nhân viên và đặc biệt là ông Vũ Văn Mỹ, Giám đốc khu Bảo tồn thiên nhiên Đồng Sơn - Kỳ Thượng, huyện Hoành Bồ, tỉnh Quảng Ninh đã giúp đỡ tôi trong việc điều tra nghiên cứu thực tế để hoàn thành luận văn này.

Trong quá trình nghiên cứu thực hiện luận văn, do điều kiện hạn chế về thời gian, nhân lực không tránh khỏi những thiếu sót. Tôi mong muốn nhận được những ý kiến đóng góp quý báu của các thầy, cô giáo, các nhà khoa học và bạn bè đồng nghiệp để luận văn được hoàn thiện hơn.

Cuối cùng, tôi xin bày tỏ lòng biết ơn tới toàn thể gia đình, bạn bè và đồng nghiệp đã luôn cổ vũ, động viên tôi trong suốt thời gian qua.

Xin chân thành cảm ơn!

Thái Nguyên, tháng 4 năm 2019

Tác giả

Trần Thị Vân

MỤC LỤC

LỜI CAM ĐOAN	i
LỜI CẢM ƠN.....	ii
MỤC LỤC	iii
DANH MỤC CÁC CHỮ VIẾT TẮT.....	iv
DANH MỤC CÁC BẢNG	v
DANH MỤC CÁC HÌNH VẼ, SƠ ĐỒ.....	vi
MỞ ĐẦU	1
1. Lý do chọn đề tài	1
2. Mục tiêu nghiên cứu	2
3. Giới hạn nghiên cứu	2
Chương 1. TỔNG QUAN CÁC VẤN ĐỀ NGHIÊN CỨU	3
1.1. Một số khái niệm liên quan đến vấn đề nghiên cứu	3
1.1.1. Thảm thực vật.....	3
1.1.2. Thảm thực vật thứ sinh.....	3
1.1.3. Khái niệm về rừng	3
1.1.4. Tái sinh rừng.....	4
1.1.5. Phục hồi rừng.....	4
1.2. Nghiên cứu về thảm thực vật, hệ thực vật trên Thế giới và ở Việt Nam	5
1.2.1. Nghiên cứu về thảm thực vật, hệ thực vật trên Thế giới.....	5
1.2.2. Nghiên cứu về thảm thực vật, hệ thực vật ở Việt Nam.....	6
1.3. Nghiên cứu về thành phần dạng sống thực vật trên Thế giới và ở Việt Nam	10
1.3.1. Nghiên cứu về thành phần dạng sống trên Thế giới.....	10
1.3.2. Nghiên cứu về thành phần dạng sống ở Việt Nam.....	12
1.4. Nghiên cứu về cấu trúc rừng trên Thế giới và ở Việt Nam.....	13
1.4.1. Nghiên cứu về cấu trúc rừng trên thế giới.....	13
1.4.2. Nghiên cứu cấu trúc rừng ở Việt Nam	16

1.5. Nghiên cứu về tái sinh rừng trên Thế giới và ở Việt Nam.....	18
1.5.1. Nghiên cứu về tái sinh rừng trên Thế giới.....	18
1.5.2. Nghiên cứu về tái sinh rừng ở Việt Nam.....	20
1.6. Nghiên cứu về thảm thực vật, hệ thực vật ở tỉnh Quảng Ninh.....	23
Chương 2. ĐỐI TƯỢNG, NỘI DUNG VÀ PHƯƠNG PHÁP NGHIÊN CỨU.....	25
2.1. Đối tượng nghiên cứu	25
2.2. Nội dung nghiên cứu	25
2.2.1. Nghiên cứu xác định các kiểu thảm thực vật ở KVNC	25
2.2.2. Nghiên cứu đặc điểm cơ bản của các kiểu thảm thực vật ở KVNC.....	25
2.2.3. Nghiên cứu chiều hướng phát triển và đề xuất một số biện pháp sử dụng hợp lý các kiểu thảm thực vật ở KVNC	25
2.3. Phương pháp nghiên cứu	25
2.3.1. Phương pháp xác định các kiểu thảm thực vật.....	25
2.3.2. Phương pháp tuyển điều tra và ô tiêu chuẩn	26
2.3.3. Phương pháp phân tích mẫu thực vật	29
2.3.4. Phương pháp kế thừa	30
Chương 3. ĐIỀU KIỆN TỰ NHIÊN, KINH TẾ XÃ HỘI VÙNG NGHIÊN CỨU	31
3.1. Điều kiện tự nhiên vùng nghiên cứu	31
3.1.1. Vị trí địa lý, ranh giới	31
3.1.2. Địa hình	32
3.1.3. Địa chất và thổ nhưỡng.....	32
3.1.4. Khí hậu, thủy văn.....	33
3.2. Đặc điểm kinh tế - xã hội vùng nghiên cứu.....	35
3.2.1. Dân số, dân tộc	35
3.2.2. Hoạt động sản xuất nông, lâm nghiệp	35
3.2.3. Giao thông	36
3.2.4. Giáo dục, y tế.....	36

Chương 4. KẾT QUẢ NGHIÊN CỨU	38
4.1. Các kiểu thảm thực vật trong KVNC	38
4.1.1. Thảm thực vật tự nhiên.....	38
4.1.2. Rừng trồng.....	43
4.2. Đặc điểm cơ bản của các kiểu TTV thứ sinh trong KVNC	44
4.2.1. Sự phân bố các taxon trong các kiểu TTV	44
4.2.2. Thành phần loài thực vật trong các kiểu TTV nghiên cứu.....	46
4.2.3. Thành phần dạng sống thực vật trong các kiểu thảm thực vật.....	57
4.2.4. Cấu trúc hình thái của từng kiểu thảm thực vật.....	64
4.2.5. Đặc điểm tái sinh tự nhiên của loài cây gỗ trong từng kiểu TTV	68
4.3. Chiều hướng phát triển và đề xuất một số biện pháp sử dụng hợp lý các kiểu thảm thực vật ở KVNC.....	75
4.3.1. Chiều hướng phát triển của các kiểu thảm thực vật thứ sinh ở khu vực nghiên cứu.....	75
4.3.2. Đề xuất một số biện pháp sử dụng hợp lý các kiểu TTV nghiên cứu.....	76
KẾT LUẬN VÀ ĐỀ NGHỊ	78
TÀI LIỆU THAM KHẢO	81

DANH MỤC CÁC CHỮ VIẾT TẮT

Chữ viết tắt	Viết đầy đủ
D1.3	Đường kính ngang ngực
Hvn	Chiều cao vút ngọn
KVNC	Khu vực nghiên cứu
NN và PTNN	Nông nghiệp và phát triển nông thôn
ODB	Ô dạng bản
OTC	Ô tiêu chuẩn
TĐT	Tuyển điều tra
TTV	Thảm thực vật
UNESCO	Tổ chức giáo dục, khoa học và văn hóa của liên hợp quốc
UBND	Ủy ban nhân dân
KBTTN	Khu Bảo tồn thiên nhiên

DANH MỤC CÁC BẢNG

Bảng 2.1.	Kí hiệu độ nhiều (độ dày rậm) thảm tươi theo Drude.....	29
Bảng 4.1.	Số lượng và tỷ lệ (%) taxon thực vật ở khu vực nghiên cứu	44
Bảng 4.2.	Số lượng và tỷ lệ (%) các họ, chi, loài trong các kiểu thảm thực vật ở KVNC.....	46
Bảng 4.3.	Số loài và tỷ lệ (%) các dạng sống thực vật trong KVNC	57
Bảng 4.4.	Thành phần dạng sống trong các kiểu thảm thực vật.....	58
Bảng 4.5.	Cấu trúc thẳng đứng của các kiểu TTV trong KVNC.....	65
Bảng 4.6.	Cấu trúc tổ thành, mật độ cây gỗ tái sinh ở KVNC	69
Bảng 4.7.	Mật độ cây tái sinh theo cấp chiều cao ở các kiểu TTV	71
Bảng 4.8.	Phân bố cây tái sinh theo mặt phẳng nằm ngang ở các kiểu TTV	73
Bảng 4.9.	Nguồn gốc và chất lượng cây tái sinh ở KVNC	74

DANH MỤC CÁC HÌNH VẼ, SƠ ĐỒ

Hình 2.1. Sơ đồ bố trí OTC và ODB ở Rừng thứ sinh	26
Hình 3.1. Bản đồ hành chính tỉnh Quảng Ninh	31
Hình 4.1. Sự phân bố các taxon ở KVNC	45
Hình 4.2. Tỷ lệ các họ, chi, loài trong các kiểu thảm thực vật ở KVNC	46
Hình 4.3. Thành phần và tỷ lệ (%) dạng sống thực vật trong KVNC	57
Hình 4.4. Sự phân bố dạng sống thực vật trong các kiểu TTV	58
Hình 4.5. Phân bố cây tái sinh theo cấp chiều cao ở hai kiểu TTV	72